

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Ilży

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku oraz stanowi część systemu zarządzania, o którym mówi art. 9 ustawy – Prawo bankowe.

I. CELE SYSTEMU KONTROLI

1. Cele systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) skuteczność i efektywność działania Banku;
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Celem systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującego w Banku jest zapewnienie osiągnięcia w/w celów.

2. Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z :

- a) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo Bankowe;
- b) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu Banków Spółdzielczych, ich zrzeszeniu i Bankach zrzeszających;
- c) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w Bankach;
- d) Zasad Ładu Korporacyjnego;
- e) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w Bankach;
- f) Innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej
- g) Wytycznych Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia (zwanymi dalej Spółdzielnią).

II. ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań.

2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

3. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne procesom istotnym.

4. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu,

- procesu, struktury organizacyjnej;
- 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów systemu kontroli wewnętrznej z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.
5. Niezależna komórka audytu wewnętrznego ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, działająca na zasadach określonych w Umowie Systemu.

Struktura systemu kontroli wewnętrznej

1. Podział komórek i jednostek organizacyjnych w Banku na poszczególne poziomy, dokonany jest w Regulaminie Organizacyjnym Banku Spółdzielczego w Iłży.
2. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach.
  - 1) **Poziom I** - to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.
  - 2) **Poziom II** - to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależnie od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I z zachowaniem zasad braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych. o którym mowa w pkt. 1.

Kontrola na Poziomie II ma charakter ciągły i kompleksowy, celem kontroli jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
  - 3) **Poziom III** - to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie, jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomach I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego. Audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnie podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu Spółdzielni, a funkcjonalnie Radzie Nadzorczej Spółdzielni.
3. Schemat struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej w Banku spółdzielczym, stanowi zał. nr 1.

III. NADZÓR ORGANU BANKU NAD SYSTEMEM KONTROLI

1. Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcje kontroli oraz komórke ds.zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność komórce ds.zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracowników w tej komórce.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką ds.zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcję do niezbędnych materiałów źródłowych w tym zawierających informacje chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
  - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - 2) odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
  - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 5.
7. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpłynąć na adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku.

2. Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, Zarządu Banku, Komitetu Audytu, raportów z audytu wewnętrznego realizowanego przez SSOZ BPS, ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK), oraz istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności

systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

3. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na I i II poziomie, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności. Ocena dokonywana jest na podstawie:
  - 1) wyników audytu wewnętrznego w danym roku kalendarzowym,
  - 2) wyników kontroli wewnętrznych i zewnętrznych,
  - 3) raportów z działalności audytu wewnętrznego Spółdzielni,
  - 4) wyników niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
  - 5) innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
4. Ocena skuteczności i adekwatności funkcji kontroli audytu wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
5. Rada Nadzorcza Banku informuje Spółdzielnię o wynikach oceny o której mowa w pkt.3.
6. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza Politykę Zgodności Banku;
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

IV. ZAKRES ZADAŃ, NIEZALEŻNOŚĆ KOMÓRKI DO SPRAW ZGODNOŚCI,

1. Działalność komórki ds. zgodności zgodności realizowana jest przez jednoosobowe stanowisko podlegające bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Do podstawowych zadań tej komórki w ramach systemu zarządzania należą:
  - 1) W ramach funkcji kontroli - zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych, przeprowadzenie testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych zapewniających realizację celów systemu kontroli wewnętrznej
  - 2) Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w tym identyfikowanie, ocena, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie o ryzyku braku zgodności z przepisami prawa.
2. W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności.
3. Komórka do spraw zgodności ma zagwarantowaną niezależność, poprzez jej usytuowanie w strukturze organizacyjnej, swobodny dostęp do Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu audytu oraz do dokumentów, informacji, systemów informatycznych, niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych oraz z Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności,
4. Powoływanie osoby na stanowisko do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej. Odwołanie osoby ze stanowiska do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.

V. ZASADY COROCZNEJ OCENY SKUTECZNOŚCI I ADEKWATNOŚCI SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ DOKONYWANEJ PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ.

1. Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności na podstawie:
  - 1) opinii Komitetu Audytu;
  - 2) informacji sporządzonych przez Zarząd;
  - 3) okresowych raportów komórki ds. zgodności;
  - 4) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, informacji uzyskanych od podmiotów zewnętrznych;
  - 5) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta;
  - 6) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np.: KNF, UOKIK);
  - 7) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
2. Rada Nadzorcza informuje jednostkę zarządzającą systemem ochrony o wynikach oceny, o której mowa w ust. 1.
3. Rada Nadzorcza może rozpatrywać propozycje zmian w zakresie systemu kontroli wewnętrznej przedstawionych przez Zarząd.

Sporządziła:
Aldona Strzałkowska
Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej.